

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelj
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.
TELEFON ŠTEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnem ček, uradu štev. 13.633.

Pred novim proračunom.

Staro pravilo je, da ni važnejše stvari za parlament, kakor je proračun, ker v tem je največja in najvažnejša pravica parlamenta, obenem pa tudi za vse državljane najbolj pomembna dolžnost. Zakaj kar odvoli parlament, to morajo plačati davkoplačevalci, in čim manj brani parlament pravice davkoplačevalcev, tem težja bremena padajo na davkoplačevalce. Zlasti v Sloveniji smo to že dovolj bridko okusili.

Ni pa treba, da bi bile naše izkušnje še težje in zato mislimo, da je čas, da se tudi slovenska javnost prične zanimati za novi proračun in za delo slovenskih strank okoli tega proračuna.

Treba si je biti že enkrat na jasnem, da je glavna krivda za preobdajanje Slovenije v finančnih zakonih, ki so dali kritje za izglasevane proračune. S temi finančnimi zakoni so bili vpeljani vsi novi davki in potrjeni vsi stari in vsi ti zakoni so bili sklenjeni v skupščini, kamor je pošiljal slovenski narod svoje delegate, da zmanjšajo davčno breme.

Zato je prva dolžnost, če hočemo odpraviti davčno preobremenitev Slovenije, da dosežemo izpremembe v finančnem zakonu, da ne bodo najbolj krivični davki več izglasovani. Jasno je, da Slovenci, razbiti na nebroj strank, nimamo moči, da bi dosegli v tem oziru kako bistveno olajšavo. Zato smo predlagali enotno slovensko davčno fronto, ki jo je pa najmočnejša slovenska stranka odbila. S tem je padla vsa odgovornost za vsebino novega finančnega zakona na SLS in od te odgovornosti je ne more odvezati nobena fraza in nobena deklamacija.

Toda s proračunom se ne jemlje samo davkoplačevalcem, temveč se jim tudi daje. Zaliho pa ve o tem slednjem Slovenija ravno toliko premalo, kakor ve o jemanju preveč. S tem pa nastaja naša druga dolžnost, da se ne borimo samo za zmanjšanje davčnih bremen, temveč da poskrbimo, da Slovenija v proračunu ne bo pozabljena. Na vseh koncih in krajih rabi Slovenija krvavo državne pomoči, toda na vseh koncih in krajih jo čaka zaman.

Niti ene stanovanjske hiše še ni sezidala država v Sloveniji in niti ene stanovanjske akcije še ni omogočila. Celotno povečala je stanovanjsko mizserijo, ko je stanovanjske hiše pretvarjala v uradna poslopja. Če bi to delalo zasebno podjetje, bi bilo kaznovano, državi pa naj bo to dovoljeno?

Pred kratkim je poročalo beograjsko »Vreme«, da bo medicinska fakulteta v Beogradu v kratkem dobila vse potrebne institute in klinike. Sto milijonov dinarjev bodo stale za to potrebne zgradbe. Nimamo nič proti temu, če dobi Beograd svojo popolno medicinsko fakulteto, prav odločno pa protestiramo proti temu, da za slovensko univerzo v Ljubljani ni denarja in da ni mogoče dobiti niti par stotisoč za najbolj potrebne stvari. Tam 100 milijonov, tu pa niti en milijon, takega razmerja slovenska parlamentarna delegacija ne bi smela trpeti.

Celo vrsto starih in enakih stvari bi mogli navesti in vedno bi morali konstatirati, kako je Slovenija zapostavljena. Toda s samimi konstatacijami ni nikomur pomagano, treba je kaj ukreniti, treba je nekaj storiti. To pa more storiti le slovenska parlamentarna delegacija, ker v parlamentu se glasuje o finančnem zakonu.

Mislimo, da to ne zadostuje, da se slovenske stranke opredele samo v tem, katera bo glasovala z vlado in s tem za

Tudi v n. tranjem ministristvu se pričenjajo izpremembe.

Beograd, 5. nov. Vodstvo HSS in zlasti njeni poslanci in ministri so opetovano intervenirali pri notr. ministru Maksimoviću, da se izvedejo gotove uradniške izpremembe. Toda minister Boža Maksimović je dosledno odklanjal vsako izpremembo in tako so ostali tudi najbolj eksponirani uradniki na svojih mestih. Pod vplivom zadnje seje ministrskega sveta pa je moral gospod Maksimović

to svoje stališče revidirati in tako je odredil, da pride za okrajnega predstojnika v Čakovcu g. Javor, za okrajnega predstojnika v Prelogu pa dosedanji načelnik v Novi Gradiški, g. Andriška. Obenem je odredil notranji minister, da Medjimurje ne spada več pod upravno kompetenco mariborskega velikega župana. To so prve izpremembe, ostale slede.

St. Radić postane minister še ta teden

Beograd, 5. nov. Včeraj popoldne se je vršil sestanek med Pašićem in St. Radićem. O razgovorih s šefom radikalne stranke ni hotel dati g. Radić nobene pojasnila. Po sestanku s Pašićem je St. Radić odšel v kabinet ministra za šume in rude, kjer je imel konferenco s svojim ožjim krogom. Sinoči pa je Radić odpotoval v Zagreb skupno s podpredsednikom HSS Predavcem.

Dva načina sta, po katerih bi mogel postati St. Radić minister. Vse priprav-

ljalne korake za Radićev vstop bo izvršil Pavle Radić, tako da bo St. Radić prihodnjič potoval v Beograd že kot minister. Vstop St. Radića v vlado se bo izvršil že čez nekoliko dni. Ni še gotovo, ali bo St. Radić vstopil v vlado kot resorni minister, ali pa brez portfelja. Z njegovim vstopom v vlado se ne bo zmanjšalo število radićevskih resorcov. Nasprotno, to število se bo še povečalo.

POSTOJANKA ZA POSTOJANKO SE PODIRA.

Zagreb, 5. nov. G. Anton Schlegel, ki je pod prejšnjim režimom zapustil svoje mesto kot direktor Jugoslovenske štampice, je ponovno prevzel mesto glavnega urednika listov »Novosti« in »Zagreber Tagblatt«. G. Lakatoš ostane še dalje pri podjetju kot komercialni direktor, ne bo pa imel nobenega vpliva na pisanje listov.

K tej vesti treba pripomniti, da je Schlegel odločen pristaš politike sporazuma in ravno tako odločen nasprotnik SDS. G. Lakatoš pa je bil zaupnik SDS in je torej z zopetnim imenovanjem g. Schlegla izgubila SDS ves vpliv na dva velika zagrebška lista. Voditelji SDS so sicer napeli vse sile, da bi to izpremembo pri Jugostampi preprečili, toda ves njihov napor je bil brezuspešen, ker tudi pri Slavenski banki nimajo več besede.

KONFERENCA MINISTROV.

Beograd, 5. novembra. Včeraj popoldne se je vršila v kabinetu prometnega ministra konferenca, kateri so prisostvovali prometni minister, minister za javna dela Uzunović, fin. min. Stojadinović in minister agrarne reforme Pavle Radić kot zastopnik druge vladne stranke. Konferenca se je bavila s prometnimi potrebami v državi v zvezi z novimi dvanajstinami. Razpravljali so tudi o novem pravilniku glede redukcije ministrskih avtomobilov.

NADŠKOF ŠARIĆ V BEOGRADU.

Beograd, 5. nov. Sarajevski nadškof Šarić je posetil včeraj ministra ver Mišo Trifunovića in min. predsednika Pašića. Šarić je izjavil, da je kampanja proti njemu neosnovana. Obrazložil je vse dosedanje postopanje in poudaril, da je bil vedno zelo lojalen. Pritoževal pa se je nad tem, da je bil tisk proti njemu vedno neprijateljsko razpoložen.

proračun in katera proti, temveč treba je sodelovanja vseh strank, da se bodo vse stranke v boju za finančne pravice Slovenije dopolnjevale.

Dogodki kažejo, da slovenske stranke za to ne kažejo pravega razumevanja. Zato pa mislimo, da bi bilo čas, da slovenski volilec ne sodi strank samo po tem, kar obljubljajo in kar govore, tem-

KONFERENCA MALE ANTANTE.

Bukarešta, 5. nov. Kakor poroča »Adevverul«, se bo vršila konferenca Male antante koncem tega ali v začetku prihodnjega meseca. Dnevni red konference je sledeči: 1. Politični položaj na Balkanu po grško-bolgarskem konfliktu, 2. stališče Male antante napram Madžarske v Zvezi narodov in 3. stališče Male antante v mednarodnem položaju po pogodbah, sklenjenih v Locarnu.

RAZMEJITEV Z ALBANIJO.

Beograd, 5. nov. V kabinetu zunanje ministra se je vršila konferenca naše razmejitvene komisije za Albanijo. Konferenca se je udeležil tudi general Kalafatović. Sprejeto je bilo poročilo, katero je komisija poslala Zvezi narodov v odobritev.

KONFERENCA RADIKALNEGA KLUBA.

Beograd, 5. nov. V radikalnem klubu se je vršila sinoči konferenca, ki se je bavila s predstoječo vladno rekonstrukcijo, ki se ima izvršiti z ozirom na vstop Ljube Jovanovića in Ljube Živkovića v vlado. Konferenca se je udeležil tudi Marko Trifković, ki je prvič po ozdravljenju prišel v radikalni klub.

DR. SMODLAKA ODPOTOVAL V RIM.

Beograd, 5. nov. Naš poslanik pri Vatikanu dr. Smodlaka je dovršil svojo misijo glede pogajanj okoli konkordata in potuje danes v Rim.

BLAŽIĆ IN TOVARIŠI OSVOBOJENI.

Beograd, 5. nov. Včeraj ob 14.30 so prispeli Blažić, Milošević in Delić na naše ozemlje v spremstvu našega konzula v Korči in albanskega oficirja. Ob 17. so prispeli osvobodenci v Ohrid, kjer jim je prebivalstvo priredilo veličasten sprejem.

več da prične polagati važnost na to, kaj prinese iz Beograda.

Proračun je prva in največja pravica parlamenta in po vplivu strank na sestavo proračuna se v deželah evropske demokracije presoja zmoglost strank.

Tudi slovenski volilec se mora ravnati po tem, če noče, da bodo trajale sedanje razmere še dalje.

Važna seja Narodne obrane.

Beograd, 5. nov. Sinoči od 17.30 do 19. se je vršila v dvoru seja komiteta Narodne obrane. Seji so prisostvovali min. predsednik Pašić, vojni minister Trifunović, zun. minister dr. Ninčić, dalje prometni in finančni minister in šef generalnega štaba general Dušan Peleš. Na seji so razpravljali o važnih vprašanjih, ki se tičejo narodne obrane.

DR. KRAJAC — OSTANE.

Beograd, 5. nov. Nekateri listi so trdovratno poročali te dni, da izpade pri predstoječi rekonstrukciji dr. Krajac iz vlade. Te vesti ne odgovarjajo niti najmanj resnici. Nekaterim je sicer velika delavnost in objektivnost dr. Krajaca na poti, toda ravno vsled tega je položaj dr. Krajaca tako trden, da ni niti govora o njegovem izstopu iz vlade.

IZPREMEMBE INVALIDSKEGA ZAKONA.

Beograd, 5. nov. Vsled soglasne kritike javnosti je vlada vendarle pristala, da se nekatere določbe v dosedanjem invalidskem zakonu izpremene. Tako se more s sigurnostjo trditi, da bodo postavljena za invalidska vprašanja štiri sodišča, in sicer v Zagrebu, Ljubljani, Beogradu in Sarajevu.

SPREMEMBE V PROSVETNEM MINISTRTVU.

Beograd, 5. nov. V prosvetnem ministrtvu je podpisanih mnogo ukazov o nameščenju, premestitvi in vpokojitvi profesorjev, učiteljev in strokovnih nastavljenecv.

V NEMČIJI SE USTANOVI LEVIČARSKI BLOK.

Berlin, 5. nov. Včerajšnje konzultacije, ki jih je vodil dr. Luther, niso dovedle do pozitivnega uspeha. Levičarske stranke se še niso definitivno izjavile. Te dni se sestanejo glavni odbori levičarskih strank, ki bodo sporazumno izdelali svoje stališče. Misli se, da se bo ustanovil levičarski blok, v katerem bodo sodelovali demokrati v centru. Nemška ljudska stranka, ki jo vodi dr. Stresemann, se nahaja v zelo težki situaciji.

PRED EVAKUACIJO KÖLNSKE CONE.

Berlin, 5. nov. Po informacijah »Vossische Zeitung«, bo kölnska cona izpraznjena v najkrajšem času. Angleške čete, ki štejejo 10.000 mož, se bodo umaknile najprej na desno obalo Rena. Angleži so prenesli svoj glavni stan v Wiesbaden.

SPLOŠNA VSTAJA V SIRIJI.

Jeruzalem, 5. nov. V Siriji je izbruhnila splošna vstaja. V Damasku vlada glad. Prebivalstvo je popolnoma zbegano.

JUGOSLAVIJA PROTI ITALIJI 1 : 2.

Padova, 5. nov. Jugoslovanska reprezentanca je bila zopet poražena od italijanske. Včerajšnja tekma je končala z rezultatom 2 : 1 v korist Italijanov. Naši igralci so morali priložiti v polvisoko igre. Bilo je 16.000 gledalcev. Sinoči je priredil beneški nogometni podsavez na čast naši reprezentanci banket, na katerem je bilo več govorov. Novinar Levi je v imenu italijanskega tiska pozdravil naše igralce in prisotne jugoslovanske novinarje. Danes potuje naša reprezentanca v Neapel, kjer nastopi v nekoliko izpremenjeni postavi.

Mrzlim srtem.

Srečam nekdanjega soborca, ki ga je pohabila dobrdobska fronta, in ga nagovorim. Mož pa pomrači čelo in bridko potoži, kako je nesrečen, ker se potika po tej nevaležni zemlji ljudem v nadležno žalost, mesto da bi izkrevnel na Dobrodo. Pravil mi je, da mu ne izplačujejo invalidne podpore zato, ker so se njegovi dokumenti izgubili, novih dokazil pa ne more predložiti. Kako naj najde svoje nekdanje komandante in komande, da bi mu izstavili potrebne papirje in spričali resničnost njegove nesreče na fronti? O sveti Birokracius, kako te častimo v naši svobodni zemlji! O ironija vseh ironij! Nekdo izmed nas je izgubil nogo v bitki na Dobrodo, pa sumijo naši iznajdljivi državniki, da si jo je odgrizel sam, ker je bil lakomen na invalidnino...

Kakor dokazujejo naši državniki nespretnost pri polaganju prisega vojaških obveznikov, ki se vrši te dni v masah na dvorišču kasarne, vsled česar posamezna podjetja mnogo trpe, mesto da bi že pri zglasevanju podpisal vsakdo na listku natisnjeno prisego, kar bi bilo mnogo praktičneje in vojaška oblast bi imela s tem boljše dokaze v rokah, kakor pa jih bo imela od ustne prisige, podobno

se prakticira z dokumentiranjem pohabljenosti invalidov. Če naši invalidi nimajo originalnih dokumentov nekdanjih svojih komand, vendar ne bomo teh siromakov gonili po svetu, da gredo iskat ostankov nekdanje avstrijske vojske ali sledi izgubljenih komandantov, ki naj jim izstavijo potrebne papirje! Zakaj pa imamo zakonito prisego? Ako že tem nesrečnikom oblast ne verjame ali noče verjeti, naj pa istinitost pohabljenca potrdi prisega njegovih staršev in svojcev, ki dobro vedo, kdaj, kako in kje je bil pohabljenec ranjen. Če to ne drži, potem je pa sploh vsaka prisega brez pomena in veljave.

Morda pa gospodom ni toliko do dokumentov, kolikor do tega, da bi odjedli tolikim in tolikim tisočem prečasnih invalidov že itak grenki in borni kruhek, ki ga pa z dragimi obrestmi plačujemo prečasnimi sami... Naj le izvrše mrzle duše še to v nebo vpijočo krivico, pomislijo naj pa, da ne bodo zatrli s tem činom patriotizma in duha te armade nekdanjih borcev, ampak tudi naši mladi vojski, ki bo v strahu zrla v bodočnost...

To naj premislijo gospodje, ki te dni pišejo usodo invalidom.

Fant z Dobrodo.

Naše hranilnice in posojilnice.

Maribor, 3. novembra.

Ne normalne gospodarske, v prvi vrsti pa denarne razmere po vojni, so vplivale silno kvarno tudi na naše denarne zavode, ki so se dali od konjunkturalne čisto zavesti na stranska pota. Nekateri med njimi so celo izdali svoj prvotni namen in to so v prvi vrsti hranilnice in posojilnice. Ta naša najbolj razvita zadržna podjetja so bila ustanovljena z izrecnim namenom, koristiti malemu človeku in ga z navajanjem na štednjo ter izdajanjem ugodnih, nizkoobrestnih posojil, rešiti iz rok bogatih oderuhov, osvoboditi ga na drugi strani pa tudi bank, ki so še po svoji zasnovi rezervirane za ožjo družbo premožnejših.

Med privatnimi in akcijskimi bankami na eni ter združnimi posojilnicami in hranilnicami na drugi strani je bila torej do prevrata začrtana ostra meja. Do prevrata pravim, kajti ravno po tem velikem političnem in vseobčnem razdobju so začele naše hranilnice in posojilnice vedno bolj posegati v posle, ki so bili prej rezervirani izključno bankam. Razne sprva plodonske kupčije in spekulacije so zavedle voditelje hranilnic in posojilnic, da so začeli kupčevati in spekulirati tudi s premoženjem teh združnih ustanov. Dohodki teh kupčij in spekulacij so zavajali vedno dalje, vedno globlje v bančno poslovno življenje in prvotna razlika med obema je vedno bolj izginjala, dokler ni, vsaj pri nekaterih, docela izginila.

To približevanje hranilnic in posojilnic bankam je moralo imeti za posledico tudi neizogibno konjunkturalno manipuliranje z obrestno mero in sicer na škodo tistih, katerim bi ti zavodi morali po svoji tradiciji koristiti in jih ščititi pred bankami. Posojilniški in hranilniški krediti so dosegli kmalu obrestno kreditno višino bank in jih v mnogih slučajih celo prekosili. Kreditna obrestna mera se je tirala naravnost do absurdov ravno s strani teh podjetij. Znani so mi slučajji, ko je prešla 30% in se približevala celo 40%, kar je že pravi absurd, da ne rabim krepkejšega izraza. Naravno je, da je visoka obrestna mera kreditov morala dvigniti tudi obrestno mero vlog. Vlagatelji so pritiskali dalje na zavode in v pomanjkanju gotovine so se ti vdaljali in tako se je pričelo vseobče dviganje, ki je dovedlo do navedenih absurdov.

Mali posestniki, obrtniki, trgovci itd., ki so navezani v prvi vrsti na hranilnice, so prišli vsled pobančenja teh v silno neugoden položaj. Težki kreditni pogoji in nečuvne obrestne mere so jih stavile pred težko alternativo: propasti ali voditi nereelno trgovino. Posledica je bila zopet, da so nekateri izginili, drugi pa uvedli v naše poslovno življenje razmere, ki so povzročile bedo konsumentov, zlasti inteligenčnih krogov in delavstva, ki se občuti tudi še danes, kljub obračanju na boljše. Če bi hoteli premotriti pa sploh vse posledice tega dejstva, bi morali napisati veliko, obsežno razpravo.

Danes, ko se razmere na denarnem trgu sicer polagoma, toda vendar normalizirajo, je prehod iz prakse prvih poveljnih razmer v stabilne mirovne povzročil v bančnem svetu hudo krizo. Opustitev zdravega in solidnega poslovanja se bridko maščuje. Vendar pa opazamo, da se ravno banke resno trudijo prilagoditi se novemu razvoju v smeri konsolidacije, dočim pri združnih hranilnicah in posojilnicah to stremljenje ni tako izrazito. Nekateri teh zavodov skušajo hoditi še dalje ona pota, katere je večina bank že pričela zapuščati, dočim bi bilo normalno ravno obratno. Inicijativa bi bile morale dati združne hranilnice in posojilnice!

Tako postopanje s strani hranilnic in posojilnic ni škodljivo samo našemu širšemu narodnemu in sploh vsemu gospodarstvu, ampak je opasno tudi za te zavode same. Če ne bodo pravočasno razumeli novega razvoja, spremembe razmer in če se ne bodo pravočasno zavedli svojega pravega namena, utegnejo doživeti hudo krizo ravno tedaj, ko se bodo banke iz nje že izvlekle in zgodi se lahko, da bodo sploh izgubili svojo vlogo, ki jim je bila določena po njihovi zasnovi. Prizadeti pa pri tem ne bodo samo posamezniki, temveč najširše plasti malih in srednjih ljudi.

Zato je skrajni čas, da se naše hranilnice in posojilnice vrnejo prvotnemu namenu — biti opora srednjih in nižjih! Zato proč z bančno spekulacijo! Pustite izrazito bančne posle bankam! Prevzemite inicijativo pri sanaciji in konsolidaciji našega gospodarskega življenja, ker to je v prvi vrsti vaša naloga!

—v.—b.

Politične vesti.

»Slovenski Narod« bi zopet enkrat hotel polemizirati z nami. Seveda ostane pri tem zvest stari netaktnosti, da nas ne imenuje z našim pravim imenom. Ne zadostuje pa »Slov. Narod« niti ta netaktnost, temveč si dovoljuje še par debelih neresnic in potvorb. In da te pokažemo, zato naš odgovor. Predvsem bodi zopet konstatirano, da smo neodvisen list, ne pa dr. Ravniharjevo glasilo, čeprav niti najmanj ne prikrivamo svojih simpatij za dr. Ravniharja. Toda

politično stališče dr. Ravniharja ni identično s političnim stališčem našega lista. Dr. Ravnihar je radikal, mi pa nimamo te časti biti radikalni list in je tudi ne iščemo. Zato je mogoče, da smo v zadnjih volitvah podpirali listo bratskega sporazuma na Štajerskem, da pa smo podpirali v Ljubljani kandidature dr. Ravniharja, ker so bile v Ljubljani vložene samo štiri liste in je našemu programu dr. Ravniharjeva lista bolj odgovarjala ko pa Mohoričeva, dr. Peričeva

ali pa dr. Koroščeva. Na Kranjskem pa smo z vso silo podpirali listo SKS in tako jasno dokazali, da smo bili neodvisen list in zvesti svojemu programu. Zato je samo domišljija prvega reda, če frazari »Slov. Narod«, da so nas njegove besede v živo zadele. Saj so že davno presli tisti časi, ko je »Slov. Narod« koga v živo zadel. To k prvi notici. Druga notica »Slov. Naroda« pa je navadna potvorba. Mi smo dejali, da je na kratko povedano napredna fronta s SDS nemogoča, ker uoce nobena stranka njej na ljubo kompromitirati sebe. To je bilo bistvo naših izjav. K tem pa smo dostavili, da bo to stališče tem bolj obveljalo, ker bodo najbližji politični dogodki potisnili SDS čisto ob stran. »Slov. Narod« je bistvo naše argumentacije izpustil in se lovi le za njenim zadnjim stavkom. Pa tudi ta potvorba mu ne bo koristila, ker so ravno večerajšnji dogodki za vedno izločili SDS iz vsake kombinacije. Če tega še ne izpredijo nekateri pristaši SDS, se ne da pomagati, kakor je enako nemogoče doseči, da bi »Slov. Narod« polemiziral taktčno, pošteno in pametno.

Dr. Koroščev govor v Dalmaciji je vzbudil po jugoslovenski žurnalistiki precej kritike. Zagrebške »Novosti« posvečujejo govoru cel uvodnik in ostro obsojajo dr. Koroščev govor. Pravijo, da skuša dr. Korošec znova zbuditi spor med Hrvati in Srbi. Kot Slovenec je prišel, da moti dobre odnose med Srbi in Hrvati. S tem, da je dokazal, da mu je žal, da je prišlo do pomirjenja med Srbi in Hrvati. Toda klerikalizem je na Hrvatskem nemogoč. Končno pravijo »Novosti«, da je edin odgovor na dr. Koroščevo agitacijo ta, da se ga poišče preko Sotle v Sloveniji, med slovenskimi kmeti, iz katerih črpa svojo politično moč. Članek »Novosti« se konča z besedami: G. Korošec je s svojo politiko izključil Slovence iz državne uprave, s svojo sedanjem nepolitično in nelojalno kampanjo, ki zadene temelje naše države, pa oprošča od vsake obzirnosti one, ki so z njim iskali sporazum, ne pa borbo. — Članek »Novosti« je očitno inspiriran od radikalne strani.

Kandidature političnih strank v Čehoslovaki. V soboto je potekel zadnji rok za vlaganje kandidatnih list. Vrstni red za vložene liste je bil nato izzreban. Število, ki ga tako dobi stranka, velja potem za vse volilne okraje. Vsem pa je bilo vloženih 33 kandidatnih list. Ker sta bili dve odpovedani, se bo udeležilo volitev le 31 strank. Prvo število je dobila meščanska stranka, zadnjo nemška svobodnosocialistična stranka. V vseh volilnih okrajih nastopa samo šest strank, in sicer: republikanska (agrarna pod vodstvom Švehle), narodnodemokratska (Kramar), čehoslovaki socialni demokrati, narodni socialisti (Klofač), lidovci (klerikalna stranka) in komunisti. Nekatere stranke kandidirajo celo samo v enem okraju in ima zato njih kandidatura samo števen namen. Volilna agitacija je v polnem teku, toda manj kričava ko prej. Agitira se največ z listi, letaki in shodi. Mir ni bil nikjer moten.

Programni govor Kemal paše. V nedeljo je bila slovesna otvoritvena seja turškega parlamenta. Vsi poslanci brez izjeme so se že pokorili novi modi in prišli brez fesov. Predsedstvo skupščine je bilo v fraku in cilindru. Diplomatske lože in vse galerije so bile nabito polne. Viharno pozdravljen je govoril Kemal paša in razvil svoj program. Dejal je, da je turški narod sklenil, da zlomi s tradicijo in da hoče uporabiti vse do brote moderne civilizacije. Na tej poti ni nobenega kompromisa. Zato je opozarjal Kemal paša na kulturni in gospodarski napredek države, kar je zasluga republikanske ideje. Pri obravnavi zunanje politike je omenil Kemal paša samo Afganistan, Perzijo in sovjetsko Rusijo ter naglasil, da vladajo med Angoro in Moskvom nad vse prijateljski odnosi. Mosulsko vprašanje mora biti za Turčijo ugodno rešeno in od te zahteve Turčija ne more odstopiti. Končno je govoril Kemal paša o Locarnskem sporazumu, katerega je pozdravil, ker je varnost narodov največje jamstvo za mir. Če pa ne velja varnost za vse narode in je trgovina z orožjem pod kontrolo samo nekaterih narodov, potem postanejo ti narodi drugim nadmočni in mir je ogrožen. Turčija mora zaradi tega posvetiti vso svojo pozornost armadi. Po govoru Kemal paše je bil izvoljen s 176 proti 3 gla-

sovom Kiazim paša za predsednika parlamenta.

Kitajske zmešnjave. Med četami generalov Cang-solina in Vupej-fuja je prišlo do boja. Oba generala poročata o veliki zmagi. Vse kaže, da je sicer res prišlo do bitke, da pa ta ni bila tako krvava, kakor se o njej poroča. General Feng se še ni odločil ne na eno in ne na drugo stran. Nekatera poročila pa zatrjujejo, da se bo v kratkem odločil proti Cang-solinu in bi bil ta vsled tega prisiljen, da se takoj umakne v Mandžurijo, ker bi sicer mogla biti njegova armada od generala Fenga odrezana.

Prosveta.

Dva recitacijska večera. Dne 9. in 10. novembra se vršila na šentjakobskem gledališkem odru dva recitacijska večera. Na prvem čitajo svoja dela Silvester Škerl, Ivo Grahor, Vinča Košak, Janez Žagar in Srečko Kosovel. Na drugem večeru recitirajo Milan Pirnat, Slavko Jan, Janez Žagar in Ciril Debevec slovenske pesmi in odlomke iz domače in tuje dramske literature. Začetek obeh večerov točno ob 20. uri. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni in pol ure pred nastopom pri večerni blagajni. Več o tej zanimivi prireditvi poročamo prihodnjič.

POMANJKANJE PRAZNIH VAGONOV.

Kljub nedavno objavljenemu komuniqueju Ministrstva saobračaja, da razpolagamo za izvozno sezono z zadostnim številom vagonov za kritje potrebe domače trgovine in industrije, opazujemo na področju tukajšnjega železniškega ravnanja v zadnjem času vedno rastoče pomanjkanje vagonov, posebno za lesno trgovino. Ta pojav se je sicer pojavljal vsako leto v izvozni sezoni in nastaja predvsem radi tega, ker se ne vrača v območje ljubljanske direkcije pravočasno polnega števila vagonov, ki odhajajo s premogom natovljeni od naših premogovnikov v območje ostalih železniških direkcij, marveč se tam porabljajo za prevoz sladkorne pese in drugih poljskih pridelkov.

Poleg tega je pa za interese eksportne trgovine kvarno tudi dejstvo, da se mora po stari naredbi iz leta 1920 z razpoložljivimi vagoni kriti predvsem celokupna potreba premogovnikov in šele, ko je ta popolnoma pokrita, se z ostankom lahko krijejo potrebe trgovine in industrije. Slovenija rabi dnevno povprečno 800 odprtih vagonov, od česar potrebujejo nad polovico premogovniki. Število vagonovskih naročil presega že 900, dočim je bilo danes komaj 100 vagonov na razpolago. Tako se dogaja, da morajo stranke čakati na naročene vagonne po več dni in če dovažajo vsled skrajšane nakladalne roka blago na železnice, pa se jim vagon ne dostavi, morajo plačati ležarino v dvanajstkratnem iznosu in to brez lastne krivde.

Tak položaj je za našo izvozno trgovino že dalj časa nevzdržen in se množijo dnevno pritožbe iz krogov interesentov proti postopanju in odredbam Generalne direkcije državnih železnic, ki se poslužuje napram gospodarskim krogom vseh represalnih sredstev, ne da bi s svoje strani skrbela za reden obtok in dostavljanje vagonov.

Zato je zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani opozorila ministra saobračaja A. Ljubjeviča na kritičen položaj naše izvozne trgovine vsled pomanjkanja vagonov ter ga prosila, da ukrene potrebno, da se bodo krila vagona naročila izvozne trgovine s pravočasnim in polnoštevilnim dostavljanjem vagonov. Enako spomenico je istočasno dostavila tudi Generalni direkciji državnih železnic.

ODDAJA VINSKIH TRT IN SADNIH DREVES IZ DRŽAVNIH TRTNIČ IN DREVNIC MARIBORSKE OBLASTI.

Prihodnjo spomlad se bo oddajalo iz drž. trtnic in drevnic v mariborski oblasti trtne in drevesne sadike najbolj vpeljanih vrst, kakor: laške graškovine, muškatanega silvanca, belega burgundca, rumenega šipona, zelenega silvanca, zlatnina in dr., cepljenih na riparijo portalis, rupestris št. 9, solonis 1616; nadalje od jablan: štajerske mošančike, renskega boboveca, baumanovko, kanadke i. dr. po nižnjih cenah: cepljenke la, po 1500 Din 1000 komadov; korenjaki la, po 250 Din, IIa po 75 Din 1000 komadov; ključi la po 100 Din, IIa po 35 Din 1000 komadov; drevesa (visokodebelnata) la po 15 Din, IIa po 10 Din komad.

To blago se razdeli med manj premožne posetnike, ki doprinesejo od pristojne občine tozadevno potrdilo. Eventuelni preostanek se dodeli imovitejšim posetnikom, katerim se pa zaračunajo trte in drevesa za 50% dražje. Nadalje veljajo te cene le na oddajnem mestu v dotični trtnici ali drevnici. Za omet in dovoz na železnico se zaračuna lastne stroške.

Pri delitvi se bo v prvi vrsti vpoštevalo vinogradnike in sadjarje mariborske oblasti, potem šele ostale.

Naročila morajo biti kolekovana (5 Din za vlogo) in se imajo vložiti najkasneje do 25. novembra t. l. pri pristojnem sreznem ekonomu ali pa pri dotični državni trtnici, ozir. drevnici, odnosno pri »Vinarskem in sadlarskem nadzorniku za mariborsko oblast v Mariboru«. Po tem roku se razdeli zaloge sorazmerno med vse upravičence in se jim dostavi tozadevno nakaznico.

Dnevne vesti.

ZA PRAVIČNO REŠITEV INVALID-
SKEGA VPRAŠANJA.

Nase invalide, vdove in sirote se že osmo leto tolaži z regulacijo njihovega vprašanja, medtem ko se jim v njihovi najskrajnejši bedi delijo borne miloščine.

Sedem let se jih je prepustilo njihovi usodi in naravnemu procesu, sedaj po močnem decimiranju njihovih vrst šele rešujejo to vprašanje kljub temu, da mu je bila vedno priznana nujnost.

Sramotno je, da se najnujnejše po vojno vprašanje rešuje šele v osmem letu in je naša država ena izmed najzadnejših, ki hoče dati pomoč vojnim žrtvam, akoravno jih ima sorazmerno največ, ker je moral naš narod v vojski do-
prinesiti največ žrtev. Sprejema se invalidski zakon, ki hoče biti milosten, skromen in enakopraven. Baš sinovi slovenskega naroda, ki so bili primorani k bratomorni vojni in pretrpeti poleg vseh strahot še grozne duševne muke, naj bi sedaj uživali le delne milosti. Treba je nastopiti za pravice naših največjih nedolžnih trpinov, dokler je še čas. Udruženje vojnih invalidov, ki se obupno bori za pravice svojih članov, sklicuje javno sejo v sejni dvorani mestnega magistrata v petek dne 6. t. m. ob 18. uri, na katero vabi zastopnike vseh korporacij, in tudi vse invalide in vse druge osebe, ki hočejo pokazati interes za pošteno izlečenje naše velike socialne rakane. Pokazati se hoče vladi in skupščini, kako misli glede vprašanja vojnih žrtev naš narod.

UVI.

— Naslov včerajšnjega uvodnika bi se imel pravilno glasiti »Zadnja prilika«, ne pa »Zadnja politika«.

— »Slika zaplenila policija.« Take napise smo čitali v nedeljo in v ponedeljek v izložbenih oknih kina »Matice«, dokler ni tudi teh zaplenila policija. — Odredba policija je bila neumestna, da ni mogla biti bolj. Prvič treba konstatirati, da so zaplenjene slike visele že par dni po oknih in da se jih je mogel v tem času vsak frkolin do sitega nagledati. Zaplenba je torej prišla, če bi bila utemeljena — veliko prepozno in je bila zato dvakrat odveč. Dvakrat, ker je bila tudi stvarno napačna. Ne ena od razstavljenih slik ni bila nemoralna ali neestetična. In kdor bi se mogel na slikah filma »Quo vadis« pohujšati, ta mora biti po našem mnenju že docela izkvarjen. Mislimo, da so tega mnenja vsi, ki so videli film »Quo vadis« in med njimi so bili tudi duhovniki. Mislimo, da je treba že pospraviti s tem malo-meščanskim nazorom, da je vsaka slika pohujšljiva, če le malo pokaže žensko telo. Če bi to obveljalo, potem je treba največje umotvore uničiti in tudi Prešernov spomenik bi bilo treba odstraniti. Umetniške slike prav gotovo še nikogar niso pohujšale, pač pa je le premnoge pohujšala beda. Tu naj zastavi policija svoje sile in pregleda špelunke, v katerih morajo živeti cele rodbine. In fotografske slike te bede naj pošlje vladi, da se bo ta enkrat zganila za odpravo stanovanjske bede. — Nikakor pa ni treba, da bomo po vsem svetu smešni, ker so bile v Ljubljani konfiscirane celo cenzurirane slike iz mojstrskega filma »Quo vadis«. Vsaka reč mora imeti svoje meje in tudi gorečnost pri preganjanju »pohujšanja«.

— 10 letnica smrti Voje Tankosića. V Beogradu so počastili včeraj na skromen način 10 letnico smrti velikega srbskega narodnega junaka Voje Tankosića. — Tankosićevo ime je vpleteno od leta 1903 do njegove smrti skoro v vse manifestacije srbskega zunanjega in notranjega življenja, posebno v priprave za veliko delo narodne osvoboditve. Bil je izborni organizator, agilen revolucionar in hraber vojak. Iztekel si je nevenljive zasluge za osvoboditev južne Srbije in Makedonije. V vojni z Bolgari se je izkazal kot neustrašen junak. Po končani vojni je pričel revolucionarno akcijo v Bosni, ki jo je vodil tako tajno, da ne le, da ni-
sodeledele zanj avstroogrške oblasti, temveč niti večina članov organizacije ne. Smrt ga je dohitela pred 10 leti v svetovni vojni, ko je podvzel med splošnim umikom vojske med Čuprijo in Svilajničem na svojo pest na sovražnika juriš. Raztrgala ga je granata.

— V svetovni vojni padlim braniteljem Beograda se postavi spominski

mavzolej. V to svrhu je sestavilo vojno ministrstvo v sporazumu z ministrstvom ver poseben odbor. Mavzolej se zgradi v gorenjem mestu, v bližini cerkve Ružice. V njem bodo shranjeni posmrtni ostanki vseh pri obrambi Beograda padlih borcev.

— Počastitev spomina na padle nemške vojsake. Predvčerajšnjim dopoldne se je vršila na grobu za časa svetovne vojne preminulih nemških vojakov v Košutnjaku spominska proslava. Prisostvoval ji je nemški poslanik, diplomatski zbor in številni člani nemške kolonije. Na grob, v katerem leže začasno tudi srbski vojaki, je bil položen venec.

— Splošna stavka pekarskih pomočnikov je izbruhnila predvčerajšnjim na Dunaju. Vse pekarije so zaprte. Zjutraj, pred izbruhom štrajka, je bil pravi run na pekarije. Dolge kolone ljudi so stale pred trgovinami, kakor za časa svetovne vojne. Ljudje so se hoteli preskrbeti s kruhom za dalje časa, toda že ob 8. uri zjutraj je bil ves kruh razprodan. Seveda so se pojavili med ljudstvom, kakor vedno ob takih prilikah, brezvestni verižniki, ki so prodajali pravočasno kupljeni kruh z velikim dobičkom naprej. V restavracijah je bila pravcata borba za kruh. Štrajk bo trajal najbrže dalje časa. Delavci zahtevajo 12% povišek meze, delodajalci pa so izjavili, da ne pristanejo ceteris paribus na nobeno povišanje, ker so obratovali že doslej z izgubo ter vsled tega nimajo nobene škode. — Država naj ukrene potrebno. V prvi vrsti naj se zniža prometni blagovni davek, carina na uvoz žita, železniške tarife itd. Gospodinj in javni lokali si bodo pomagali s tem, da bodo pekli kruh sami. Vsled tega bo prizadet zopet nepremožni srednji stan, ker ga bo stal v lastni režiji producirani kruh dražje, kakor pa ga je plačeval v pekariji.

— Nova uvedba skrajšane vojaške službe v Italiji. — Italijanska »Gazetta Ufficiale« je objavila te dni zakonsko naredbo, s katero se uvaja v Italiji šestmesečna doba vojaške službe. Naredba velja za vojsake, ki se nahajajo v posebnih, taksativno naštetih družinskih razmerah.

— Slovenski učitelji na tržaških šolah. Na vseh tržaških šolah skupaj je nastavljenih še 35 slovenskih učnih moči. Leta 1918 jih je bilo 113. Seveda niso niti ti redki preostali vsi definitivni, marveč žive le milostno od danes do jutri.

— Razstava zapadnoevropske revolucionarne umetnosti. V zvezi s proslavo 20 letnega jubileja revolucije iz leta 1905 bo organizirala ruska akademija znano razstavo zahodnoevropske revolucionarne umetnosti. Kakor poroča list »Izvestija«, je objubil sodelovanje večje število inozemskih ustanov in umetnikov, med drugimi tudi francoski pisatelj Barbusse. Razstava se priredi najpreje v Moskvi, nato pa v Leningradu.

— Redukcija na Poljskem. Iz Varšave poročajo: Redukcija uradništva v državnih in privatnih službah, posebno pri denarnih zavodih, še ni zaključena. Izvajajo jo povsodi v velikem stilu. Posledice se čutijo že danes. Število brezposelnih naraste vsak teden za 5000 oseb. Socialistični krogi opozarjajo na to, da bo preokračilo celokupno število brezposelnih na Poljskem v prav kratkem času prvi četrt milijona, s čemur bo prizadetih, ako računamo rodbinske člane reducirancev, nad 1 milijon oseb. To vprašanje bo te dni predmet posvetovanj med parlamentarnimi klubi in vlado. Večina listov vidi v neprestanem reduciranju in naraščanju brezposelnosti slab predznak za zimsko sezono.

— Štiri osebe zadušene z razkuževalnim plinom. Te dni so razkužili uslužbenici nekega tržaškega podjetja parnik »Belvedere«. (Razkužujejo se parniki

od časa do časa radi tega, ker se zaredi na njih mnogo miši, podgan in drugega mrčesa, ki dela škodo ter raznaša bacile raznih bolezni. Za razkuževanje uporabljajo večinoma izredno strupen plin, čigar glavna sestavina je ciankalij.) Čez tri ure so odprli uslužbenici, opremljeni z maskami, vsa vrata ter čakali, da bi bili prostori dobro prezračeni, celi dve uri, na kar so se podali zopet na parnik, da bi bili odstranili razkuževalne priprave. Vse je šlo posreči, dokler niso prišli do glavnega skladišča. Naloga, da odstrani priprave iz tega skladišča, je bila poverjena Gvidonu Rubbieriju. Komaj je priplezal Rubbieri po železni lestvi na dno skladišča, se je, kljub temu, da je imel masko na obrazu zgrudil ter obležal. Delavec Josip Cobau mu je hitel na pomoč. Toda še predno je došel do dna, je začutil, da ne more več dihati. Z nadčloveškim naporom, že napol ne-
avesten, se je prikobacal zopet iz skladišča ter pojasnil navzočim, zakaj je obležal Rubbieri na tleh. V tem trenutku je prišel na parnik Rubbierijev brat Virgilij, topničarski vojak. Kljub opominom si je nadel masko na obraz in hitel svojemu bratu na pomoč. Doletelega je ista usoda kot njega. Navzočih se je polastila groza, toda delovodja Bidoli ni hotel prepustiti ponesrečencev njuni usodi. Spustil se je v skladišče, kjer pa je obležal poleg prvih dveh žrtev. Tedaj je zadonel na parniku presunljiv krik. Podčastnik pomorskega sanitetnega urada D'Angelo je iztrgal nekemu delavcu masko in, predno so ga mogli zadržati, je že plezal po lestvi navdol. Tudi on je plačal svoje junaštvo z življenjem. Dasi je bilo očitno, da je vsaka pomoč zaman, je bilo poklicano moštvo rešilne postaje in zdravnik. Slednji je izjavil, da bi imel vsak rešilni poizkus tragične posledice, da pa je sicer sploh odveč, ker je morala biti smrt ponesrečencev hipna. Trupla ponesrečencev so mogli izveči šele drugi dan zvečer.

— Velika rudniška nesreča. Iz Essena poročajo: V soboto se je pripetila tu velika rudniška nesreča. V »cehi« Holand je eksplodiral jamski plin. Eksplozija je zahtevala 17 človeških žrtev, poleg tega sta dva rudarja težko poškodovana, eden od njih bo poškodbam najbrž podlegel. Da se eksplozija ni pripetila v separiranem oddelku, kjer je bilo zaposlenih samo 50 delavcev, bi bila imela katastrofa še mnogo večje dimenzije. Takoj po nesreči se je zbrala pred vhodom v jamo velikanska množica ljudstva. Mnogo žen je čakalo do 4. ure zjutraj, ko so bila prečitana imena ponesrečencev. Odigrale so se pretresljive scene.

— Župan — poglavar roparske tolpe. Iz Niša poročajo: V selu Malešiču so oblasti izsledile roparsko tolpo, ki ji je načeloval sam župan. Tolpa je ugrabila, v kolikor je doslej ugotovljeno, gotovine in drugih stvari v skupni vrednosti okrog 50.000 Din. Vsi člani tolpe priznavajo svoje zločine, samo župan trdovratno taji. Številne priče so izpovedale, da so ga videle zelo pogostokrat s soobdolženeci popivati. Za zadevo vlada veliko zanimanje. Hodnik pred sobo preiskovalnega sodnika je poln oplenjenih kmetov iz sosednjih vasi. Pri enem od obdolženecv so našli deset zlatih dukatov v vrednosti 8000 Din, o katerih je priznal, da in kje jih je ugrabil.

— Bivši nadvojvoda Evgen tožen radi očetovstva. Iz Prage poročajo: Te dni se vrši v Moravski Ostravi zanimiv proces: 55 letna žena mizarja Ana A. toži bivšega avstrijskega nadvojvoda Evgena radi očetovstva ter naknadno izplačilo alimentacije za svojo sedaj 34 letno hčer Marijano. Tožiteljica izjavi, da jo je zapeljal bivši nadvojvoda, ko je bila kot 20 letna gojenka neke samostanske šole doma na počitnicah, nadvojvoda pa na svojem tamkajšnjem gradu. Ta nesreča se je pripetila na Silvestrov večer 1890. Porodila je na Tešinski graščini dne 2. septembra 1891. Od onega časa ni videla nadvojvode nikoli več. Vsi njeni

poizkusi, da bi prisilila nadvojvodo k priznanju očetovstva in plačevanju alimentacije, so bili zaman. Avstroogrške oblasti so ji celo zagrozile, da jo vtaknejo v samostan, če bo nadvojvodo še kdaj nadlegovala. — Pri obravnavi v Moravski Ostravi je izjavil zastopnik bivšega nadvojvode, da njegov klient očetovstva sicer ne more priznati, da ga pa prav tako ne more direktno utajiti, da pa je siromak ter ne more ničesar plačati.

— Iz sovraštva do žene se je odpovedal pokojnini. Te dni se peča upravno sodišče na Dunaju z zanimivim procesom. Gre za to, da se ugotovi, če se more umirovljenec pravnomočno prostovoljno odpovedati pokojnini. Umirovljeni višji carinski uradnik Florijan Koller se je pred tremi leti ločil. Do svoje žene je gojil pravo strindberško sovraštvo, ki ga je gnalo tako daleč, da se je odpovedal pokojnini, ker je prisodilo sodišče 40% vseh njegovih prejemkov njegovi ženi in otrokom. Ko je prišla žena na urad po prisojeni ji alimentacijski znesek, ji niso hoteli z ozirom na izjavo njene moža ničesar izplačati. Zato je vložila tožbo, češ da njen mož v usodepolnem trenutku ni bil pri zdravi pameti. Finančno ministrstvo se drži moževe pismene izjave in sicer priznava, da je Koller hudoben in svojeglaven človek, o tem, da bi bil abnormalen, pa noče ničesar slišati. Poizvedbe pri njegovih bivših kolegh so ugotovile, da so nazivljali Kollerja »prismojeni Florijan«, da pa sicer ne vedo nič takega o njem, da bi se dalo sklepati, da ni pri zdravi pameti.

Ljubljana.

1 — Akademski klub »Njiva« priredi 6. novembra, t. j. v petek ob 8. uri zvečer v dvorani Kmetijske družbe (Turjaški trg) predavanje. Predava tov. Karadjole o »Ideologiji agrarizma«. — Vabljenjo vse občinstvo.

1 — Nepreviden voznik. Izvoščku Lovrencu Dolencu je razbil nepoznan voznik v Frančiškanski ulici s svojim vozom desno krilo kočije ter mu prizadejal 250 dinarjev škode. Dolenc ga je zasledoval do kavarne »Evrope« ter ga ustavil, vendar pa imena ni mogel izvedeti od njega.

Gospodarstvo.

LJUBLJANSKA BORZA
dne 4. novembra 1925.

Vrednote. Invest. posojilo iz leta 1921, den. 79; Loterijska državna renta za vojno škodo, bl. 334; Kom. zadolž. Kr. dež. banke den. 20, bl. 22; Celjska pos., d. d., Celje, den. 200, bl. 202; Ljublj. kred. banka, Ljubljana, den. 220; Merkantilna banka, Kočevje, den. 100, bl. 105; Prva hrv. štedionica, Zagreb, bl. 965; Kred. zavod za trg. in ind., Ljubljana, den. 175, bl. 185; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana, den. 120; Združ. papirnice Vevče, Goricane in Medvode d. d., Ljubljana, den. 120, bl. 126; »Nihag«, d. d. za ind. i trg. drvom, Zagreb, bl. 39; »Stavbna družba«, d. d., Ljubljana, den. 100, bl. 110; »Šešir«, tov. klubov d. d., Škofja Loka, den. 145.

Blago. Smrekovi madriers, 75/230, od 3—7 m, smrekovi bastings, 63/178, od 3—7 m, smrekovi bastings, 63/150, od 3—7 m, smrekovi bastings, 63/163, od 3—7 m, z malenkostnim odstotkom od 3—4 m, fco vag. Postojna ali Sušak, bl. 580; smrekove deske, 33 mm, 4 m, od 14—23 in 14—28 cm šir., paral. tombante, fco vag. Postojna tranz., bl. 500; drva bukova, meterska, suha, zdrava, fco vag. Postojna tranz., 10 vag., den. 25, bl. 25.50; javorjeve deske, neobrobline, od 40 do 100 mm, z 10% stranskih desk, od 2 do 3 m, tombante, fco nakl. post. Štajersko, bl. 600; smrekove oz. jelove deske, 24 mm, 4 m dolž., monte, fco vag. nakl. post., 1 vag., den. 450, bl. 450; letve 30/50, smrekove in jelove, z živim robom, fco vag. nakl. post., 1 vag., den. 450, bl. 450. — Pšenica domača, fco Ljubljana, den. 260; pšenica, fco prekm. post., bl. 275; koruza bačka, stara, par. Ljubljana, 2 vag., den. 212.50, bl. 212.50; koruza nova, sušena, nov., dec., fco Post. tranz., bl. 195; koruza nova, sušena, fco slav. post., bl. 160; koruza nova, fco slav. p., bl. 130; koruza umetno sušena, par. Postojna, bl. 200; koruza umetno sušena, fco slav. post., bl. 160; koruza stara, par. Postojna, bl. 232; koruza nova, kval. gar. Domžale, fco Novi sad, 1 vag., den. 118, bl. 118; koruza stara, fco Novi Sad, bl.

Samo še par dni

se predvaja prekrasno delo veličanstveni

Samo še par dni

„QUO VADIS . . . ?“

II. del je posebna celota in si ga lahko ogleda tudi oni, ki prvega dela ni videl. Kolosalna režija ter prekrasna igra vseh sodelujočih prekaša vsako pričakovanje. Preskrbite si pravočasno vstopnice, ker se ta veličanstveni film predvaja nepreklicno samo do vseh petka.

Predstave se vrše ob: 4., pol 6., pol 8. in 9. uri. — Blagajna je odprta od 10. do pol 1. in od 3. ure naprej. Hitite, da ne zamudite v

Edini KINO MATICA vodilni kino v Ljubljani. (Tel. 124)

177.50; proso bačko, fco nakl. post., netto, bl. 170; proso, fco prekm. post., bl. 220; ajda, fco prekm. post., bl. 270; ajda medjim., par. Ljubljana, bl. 275; otrobi pšen., drobni, par. Ljublj., 1 vag., den. 142.50, bl. 142.50; oves, fco slav. post., bl. 170; rž, fco prekm. post., bl. 210; fižol rjavi, fco Postojna tranz., b/n, den. 260, bl. 270; fižol mandolon, fco Postojna tranz., b/n, den. 350; fižol prepeličar, fco Ljubljana, netto, den. 300; fižol ribničan, fco Ljubljana, netto, den. 300; fižol beli, 2% pr., v egal. vrečah, b/n, par. Postojna, bl. 280; fižol rmeni, 2% prim., v egal. vrečah, b/n, par. Postojna, bl. 270; fižol rjavi, v vrečah, b/, par. Postojna, bl. 265; fižol rjavi, v vrečah rinfusa, par. Postojna, den. 250; krompir, fco prekm. post., bl. 60; konopno seme, v vrečah, b/n, par. Postojna, bl. 560.

BORZE.

— Zagreb, dne 4. nov. Devize: Newyork ček 56.16—56.76, London izplačilo 272.97 do

274.97, Pariz 227.6—231.6, Praga 166.575 do 168.575, Curih 1085.8—1093.8, Amsterdam 2260—2280, Milan izplačilo 222.4—224.8, Dunaj 792—802, Berlin 1340—1350, Budimpešta 0.0791—0.0801.

— Curih, dne 4. nov. Beograd 9.20, Newyork 518.75, London 25.145, Pariz 20.95, Milan 20.50, Praga 15.375, Varšava 85.50, Bukarešta 2.46, Sofija 3.775, Dunaj 73.15, Berlin 123.60, Budimpešta 0.007270.

To in ono.

LOCARNSKA DEKLICA.

Zgodba se je odigrala leta 1813. Torej ni aktualna. Ker pa je zgodba ljubezni in hrepenenja, je večna.

Takrat je živel v Locarnu mlad mož, ki je postal pozneje slaven pesnik. Gospod Alphonse de Lamartine. Bilo mu je šele 23 let in ni bil niti daleko tako sanjav in dolgočasen kot njegove poznejše pesnitve. Na bregu jezera je opazil mlado deklico, ki je bila videti nežna in ognjevitka kot cvet iz tropičnega

gozda. Pogledal je deklici v obraz. Bila je skoro še otrok ter je zardela ob njegovih poželjivih pogledih. Poleg deklice pa je stala njena teta, ki je opazovala mladeniča z nezaupljivim očesom ter potegnila deklico hitro v stran. Nekega jutra v cerkvi Madonna del Sasso jo je videl zopet. Deklica je klečala pred sliko Madonne, mladi Francoz pa je stal pri vratih in srce mu je trepetalo. Domov sta se vrnila skupaj, po gorski poti in od vsega, kar je deklica povedala, je čul Lamartine samo resne besede: »Teta se je odpeljala v Florenco.«

»Si že pridna, teta,« si je mislil Lamartine, »da bi ti bilo na potovanju tako dobro, kot bo meni.«

Mrak je padel na zemljo. Tiho in hladno je bilo okrog hišice ob jezeru in nikdo ne ve, kaj se je godilo v sobici mlade deklice. Teden dni ni bilo Lamartina na spregled. Dnevi tega tedna so mu bili ena sama blažena noč.

Dokler se ni vrnila nekega dne teta iz Florence ter našla hišico tako, kot jo je zapustila. Samo deklica je bila izpremenjena, kot da se je zgodil čudež. Pesnik Lamartine je odpotoval in pisal je, kot je bilo po taki avanturi neizogibno, svoje »Méditations«. Postal je še bolj slaven kot Briand in Stresemann in njegova kariera je bila še sijajnejša kot njihova. Zakaj tudi Lamartine je bil nekoč zunanji minister, poleg tega pa je napisal tudi deset zvezkov pesmi, česar ne dosežeta Briand in Stresemann nikdar. Leto dni pred svojo smrtjo, meseca februarja 1868, pa je dobil dolgočasni Lamartine iz samostana karmelitaric v Rimu pisemce, v katerem je ležal suh oranžen cvet. Na rumenem listu je bilo zapisano: »Kmalu bova zopet skupaj, kot takrat v cerkvi Madonna del Sasso.«

Drugo pismo mu je sporočilo, da je zaspala sestra Cecilija po 55 letih krepostnega življenja mirno v Gospodu.

oklonjaku okoli sveta.

Spisal Robert Kraft.

S krikom se je vrgla Leonor navzad.

»Zdaj je še ta izgubil pamet!!«

»Kaj, jaz? Nee, oh nee — kar je pod mojo ploščo iz ebenovine, to se ne razdere več. Ampak drugi ljudje so nori, to je pa res. Mr. Hartung, ker ne vzdrži, da je zopet kot jetnik, in vi, ker vam mr. Hartung še ni razodel svoje ljubezni...«

»Človek, človek, kaj vam pade v glavo!!«

»E, mene, starega moža, pa vendar ne boste premetili. Jaz vem, kar vem. No seveda, vi ste se popolnoma zagledali v mladega moža — kar mirni bodite, saj ste vendar vanj zaljubljeni do vratu in še dalje — in le čakate, da vam razodene svojo ljubezen — ali še bolje, da vas kar pograbi za glavo in poljubi — in ker tega kar noče in noče storiti, ste izgubili potrpežljivost — hočete ga le nekoliko dražiti, kar delajo vedno ženske... na, kaj pa vam je?«

Leonor stoka in stoka. Storit ne more ničesar. Zapoditi ne more zelenega moža. V človeškem življenju so razmere, ki jih ni moč ločiti. Zvestega psa

ne moremo spoditi. Tudi, če ga zvezemo v vrečo in peljemo proč, gotovo najde pot nazaj. Le prodamo ga lahko. A tega dandanes ne moremo storiti s človekom. Sploh pa najdemo človeške prijateljske razmere, ki jih ne loči nobeno razžalenje, sploh nobena stvar. Zato Leonor le onemoglo stoka.

»Jaz, jaz...?«

»Da, vi. Torej le nekoliko potrpite, vaš Georg bo že zopet prišel in potem bodite nekoliko pametnejša; mladi mož je še nekoliko boječ, ga morate nekoliko vspodbujati, pod mizo mu morate stopiti nekoliko na kurja očesa...«

»Nikdar, nikdar...«

»No, pa mu stopite kam drugam, le ne takoj v želodec...«

»Jaz ga sovražim, sovražim!!«

»No, da, že vem, tako govore vse ženske, če ga takoj ne dobe...«

Leonor uvidi, da je najbolje, ako zbeži in se zaklene v svojo izbo. S tem močicem, ki ga ne sme zapoditi, tako ne pride do konca.

Ko se zopet prikaže, šele drugi dan, je videti silno dobre volje, in Adam se varuje, da bi začel govoriti zopet o sporu. Za to je pač prepameten in preobziren.

Kar potrka kapitan in Leonor stopi k okencu.

»Vaš vodnik, mr. Hartung, se mi je ponudil včeraj za kurjača.«

»Za kurjača?« se prestraši Leonor.

»Da, sam je hotel; prišel je o pravem času, zbolela sta namreč dva kurjača in jaz nimam nobenega, ki bi ju nadomestoval. Od včeraj zvečer dela mr. Hartung, in ne le za dva, temveč kar za tri.«

»A tega mu vendar ni treba! Dolžna sem mu, še mnogo denarja, vozino plačam jaz zanj...«

»Že vem. Nekoliko ste se sprli. Ponudil sem mu prosto vožnjo, da bo moj gost, toda mr. Hartung je hvaležno odklonil; na vsak način je hotel dol k premogu in sedaj dela kot divjak in sicer s pravim veseljem, počuti se res dobro pri tem delu.«

»No, seveda,« se vmeša tudi Adam. »Saj to je, kar mu je manjkalo. Pošteno si mora kosti pretegniti, potem bo že zopet pameten, on ni tak lenuh kakor mi. In ko se vrne, potem se morate spametovati tudi vi.«

»Nikdar, nikdar!!« odgovori Leonor.

»No, potem torej ostanite neumni! Ampak jaz vem, kar vem. Ženske se niso prav nič izpremenile od tedaj, ko sem bil mlad.«

(Dalje prih.)

Naznanilo preselitve.

Uljudno naznanjam, da je z današnjim dnem

tvrdka A. LAMPRET, dosedaj Krekov trg 10
preselila svoje poslovne prostore **na Dunajsko cesto 22** nasproti kavarne „EVROPA“
In se priporoča A. LAMPRET.

MODNI SALON

MINKA HORVAT, Ljubljana
STARI TRG ŠTEV. 21

Ima vedno v zalogi najnovejše damske in dekliške slamnike in klobuke. — Žalni klobuki vedno v zalogi Popravila se sprejemajo.

MALI OGLASI

Cene oglasom do 20 besed Din 5—, vsaka nadaljna beseda 50 par.

Kontoristinija

vešča knjigovodstva ter samostojne slovenske in nemške korespondence išče službe v Ljubljani. — Ponudbe prosi na upravo lista pod: »Dobra moč.«

PREMOG - ČEBIN

Wolfova ulica 1/II. - Telefon 56.

Upokojen

državni uradnik išče kakršnekoli službe. — Ponudbe prosi na upravo lista pod: »Vestenc.«

Proda se

ceno 350 hl jabolčnika lanskega pridelka. — Ponudbe na upravo lista pod »Jabolčnike.«

Naročite

srečke efektne loterije Narodno-kulturnega društva Mala Nedelja. 300 dobitkov vrednost 15.550 Din. Zrebanje 15. novembra t. l. Srečka stane samo 5 Din.

Gospod

v starosti 30 let se želi seznaniti s gospodično iz boljše rodbine. Zanimanje ni izključeno. Le resne ponudbe prosi na upravo lista pod »Značaj.«

Išče se

preprosta sobica s posebnim vodom v sredini mesta. — Ponudbe na upravo lista pod: »1. novembec.«

Absolventinja

trgovske šole želi vstopiti kot praktikaninja h kakemu večjemu ljubljanskemu podjetju. Ponudbe prosi na upravo lista pod: »Marljiva.«

Dama

v starosti 35 let se želi v svrhu razvedrila seznaniti z gospodom istih let. — Ponudbe na upravo lista pod: »Jesen.«

Mladenč

zdrav in pošten, vaje kmetije, ži vine ter vseh ostalih poljaki del išče primerno trajno službo. — Ponudbe z navedbo plače je poslati na upravo lista pod: »Vestenc.«

Cement, gips

H. PETRIČ, Ljubljana
Gospodarska c. 8. -- Telefon 343.

Odvetnika

DR. MILAN KORU

in

DR. CELESTIN JELENEC
sta preselila svojo pisarno na Aleksandrovo c. 9, pritličje

Širite in naročajte edini neodvisni list »Narodni Dnevnik!«

VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana, nudi najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

Zahtevajte ponudbo!

Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 7a, II. nadstropje.

Vrtnarske zadeve

posreduje

Goikova „Vrtnarska šola“ v Kranju.

Kje se kupi?

le pri tvrdki

JOSIP PETELINC
Ljubljana

BLIZU PREŠERNEGA SPOMENIKA OB VODI najboljši šivalni stroj za rodbinsko ali obrtno rabo, svetovno znanih znamk „GRITZ“ER“ — „ROLER“ — „PHONIX“ isto tam posamezne dele za stroje in voles, igle, olje, jermene, pneumatika. Pouk o vezanju na stroj brezplačen! Večletna garancija! Na veliko! Na malo!

Damske flor nogavice

v vseh barvah in vrstah od Din 18— naprej, moške nogavice, otroške nogavice, dokolenke, volna, bombaž, žepni robci, modni pasovi, toaletne potrebine, ščetke za zobe, obleko in čevlje itd. v največji izbiri po najnižji ceni pri

Josip Petelinc
LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika ob vodi
Na veliko. Na malo.

V modnem salonu **M. SEDEJ-STRNAD** LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 3 so došle

zadnje novosti v klobučevinastih (filcastih) in najmodernejših klobukih.

Žalni klobuki vedno v zalogi. — Postrežba točna. — Cene zmerne.